2. Μακρο-κλίμακα:
Τόποι συνεύρεσης μεταναστών στο Δήμο Θεσσαλονίκης

Σοφία Βυζοβίτη, Ντίνα Μπασιάκου, Μαρία Ράσκου

Τα τελευταία χρόνια η παρουσία των μεταναστών είναι διάχυτη στους δημόσιους χώρους της Θεσσαλονίκης. Τους αναγνωρίζουμε κυρίως ηχητικά από την ανοίκεια γλώσσα που μιλάνε, σπανιότερα πλέον από την εμφάνισή τους ή ακόμα και οσφρητικά όταν τους συναντούμε στις πλατείες, τα πάρκα, τα πεζοδρόμια, και τα μέσα δημόσιας συγκοινωνίας.
Δίκαια θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι οι μετανάστες *'βρίσκονται παντού'* και ότι *'ζουν ανάμεσά μας'* περνώντας πλέον σχεδόν απαρατήρητοι.
Υπάρχουν όμως κάποιοι τόποι στην πόλη όπου οι μετανάστες έδαφοκυριαρχούν. Διακεκριμένοι αστικοί χώροι όπου η συγκέντρωση τους αποκτά 'κρίσιμη μάζα' και η φυσική παρουσία τους υπερβαίνει την παρουσία των γηγενών. Η ενότητα αυτή χαρτογραφεί τους διακεκριμένους αστικούς χώρους της Θεσσαλονίκης όπου συγκεντρώνονται μετανάστες σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα. Διακρίνουμε τους τόπους συγκέντρωσης δραστηριότητας μεταναστών στους δημόσιους χώρους της πόλης ανάλογα με τον τύπο της χωρικής εγκατάσταση τους:

- τη στρατηγική εγκατάσταση με ίδρυση επιχειρήσεων και εμπορίου
- την τακτική εγκατάσταση με την κατ' έξακολούθηση οικειοποίηση δημόσιων αστικών χώρων

Διακρίνουμε τους τόπους τακτικής εγκατάστασης μεταναστών στους δημόσιους χώρους της πόλης ανάλογα με τις ζωτικές λειτουργίες που επιτελούνται σε τόπους αναψυχής και κοινωνικής συνεύρεσης που ονομάζουμε εδώ 'μπαχτσέδες' και τόπους αναζήτησης εργασίας που ονομάζουμε εδώ 'πιάτσες'.

Η συνοπτική χαρτογράφηση των δημοσίων χώρων της Θεσσαλονίκης όπου η παρουσία των μεταναστών πλησιάζει κρίσιμη μάζα και θα μπορούσε να εκληφθεί ως σχεδόν αποκλειστική περιλαμβάνει τους εξής (εικόνα 1):

- Πλατεία Δικαστηρίων
- Πλατεία Μακεδονομάχων
- Πλατεία Βαρδάρη

- Πλατεία Σιδηροδρομικού Σταθμού
- Πλατεία Θέρμης
- Τέρμα Βούλγαρη στη Χαριλάου
- Πλατεία Κρήτης
- Πάρκο Βασιλικού Θεάτρου
- Πάρκο ΕΡΤ3
- Οδός Αισώπου
- Οδός Ιουστινιανού
- Οδός Πλάτωνος
- Οδός Ισάυρων
- Οδός Φιλίππου

Εικόνα 1: Δημόσιοι χώροι της Θεσσαλονίκης όπου η παρουσία των μεταναστών πλησιάζει κρίσιμη μάζα και εκλαμβάνεται ως σχεδόν αποκλειστική

Παρατηρούμε ότι τα σημεία συγκέντρωσης των μεταναστών στον αστικό δημόσιο χώρο λαμβάνουν θέσεις σε διαφορετικά σημεία της Θεσσαλονίκης. Είναι σημεία τα οποία βρίσκονται σε περιοχές μεγάλης πυκνότητας κατοικίας μεταναστών αλλά και εύκολης προσβασιμότητας και οδικών ανοιγμάτων.
Οι πιάτσες εργασίας (τέρμα Βούλγαρη, Σιδηροδρομικός Σταθμός) εντοπίζονται συνοριακά με τέρμα των λεωφορείων και όχι κοντά σε κεντρικά σημεία όσο μάλλον στις εξόδους της πόλης (ανατολική και δυτική). Οι χώροι αναψυχής εμφανίζονται κατά κύριο λόγο στο κέντρο σε περιοχές αυξημένης κατοίκησης μεταναστών (Πλατεία δικαστηρίων, Πλατεία Μακεδονομάχων) ή πάρκα της πόλης όπου συνυπάρχουν με τους γηγενείς κατοίκους (Πάρκο Βασιλικού Θεάτρου, Πάρκο ΕΡΤ3).

Το φαινόμενο της εμπορικής δραστηριότητας των μεταναστών (ethnic-business) στο Δήμο Θεσσαλονίκης εμφανίζεται κυρίως σε δύο σημεία:στην ευρύτερη περιοχή και ιδιαίτερα στα όρια της Πλατείας Δικαστηρίων (Εικόνα 4) (εμπόριο κατά κύριο λόγω Ρώσων και Πολωνών) και στην περιοχή του Βαρδάρη (Εικόνα 3) (αποκλειστικά κινέζικη αγορά). Δεν είναι τυχαίο ότι και οι δύο περιοχές εμπορικής δραστηριότητας μεταναστών αποτελούν ταυτόχρονα και περιοχές με αυξημένο δείκτη κατάληψης κατοικιών από μετανάστες που κατάγονται από τις αντίστοιχες χώρες.

Εικόνα 2: Περιοχές εμπορικής δραστηριότητας των μεταναστών

Εικόνα 3: Οδός Αισώπου (Chinatown) και πιάτσα Σιδηροδρομικού Σταθμού

Εικόνα 4: Εμπορική δραστηριότητα μεταναστών στην Πλατεία Δικαστηρίων